

Talousvaliokunta

Aihe: HE 147/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merituulivoimasta
talousvyöhykkeellä ja siihen liittyviksi laeiksi

Aika: Perjantai 8.11.2024 klo 11:00.

Lausuja: Ilmatar

Ilmatar kiittää mahdollisuudesta lausua talousvyöhykkeen merituulivoimalaista. Ilmatar on kehittänyt talousvyöhykkeelle merituulivoimaa vuodesta 2022. Ilmattarella on kahdella hankealueella, yhteensä 6 GW, ympäristövaikutusten arviointi menossa. Vågskärin hankealue sijaitsee yli 60 kilometriä Udestakaupungista länteen ja noin 30 kilometriä Ahvenanmaalta pohjoiseen. Bothnian hankkeet puolestaan ovat Eurajoen ja Närpiön välillä yli 70 km rannikosta. Hankealueilla on toistaiseksi tehty mm. merenpohjan luotauksia, näytteenottoja ja ympäristökartoituksia. Aloitimme hankkeiden kehittämisen nykyisen talousvyöhykelain puitteissa ja olemme eri viranomaistahojen keskustelujen jälkeen tarkistaneet aluerajauksia ja päätyneet kehittämään merituulivoimaa näillä alueilla.

Toukokuussa valtioneuvosto hylkäsi kaikki yksinoikeushakemukset, myös alueilta, joilla oli vain yksi toimija. Nyt toivomme, että talousvyöhykkeen merituulivoimalait tulevat nopeasti valmiiksi, ja ensimmäisellä kilpailutuskierroksella ensi vuoden joulukuussa kilpailutetaan useampia alueita. Tässä tilanteessa **tuemme hallituksen esitystä laiksi merituulivoimasta**, sillä se on nopein tie merituulivoima konkretisointiin talousvyöhykkeellä.

Kokonaiskuvaa tulevasta lainsäädännöstä ei vielä ole, sillä monet asiat, jotka ovat avainasemassa määrittelemässä onko merituulivoima talousvyöhykkeellä kehittämiskelpoista ja kannattavaa määritellään myöhemmin. Esimerkiksi vakuuksien määrät sekä tarkka kilpailutusmalli määritellään asetuksessa ja verot sekä muut maksut määritellään toisilla laeilla. Nämä kaikki tulisi olisi selvillä ensimmäisen kilpailutuksen alkaessa, jotta toimija voi laskea paljonko hyödyntämismaksua tarjoaa.

Lain myötä merituulivoiman kehityksen pullonkaulana tulevat olemaan kilpailutukset. **Kilpailutuksia jaksottamalla ei pystytä säätelemään tuulipuistojen valmistumista**, sillä eri lupien mahdolliset valitukset, ja niiden käsittelyajat, eivät ole hankekehittäjän kontrolloitavissa. Tietenkin myös yleinen taloustilanne sekä energiamarkkinoiden tilanne vaikuttavat lopulliseen investoinnin ajoitukseen. Kun kilpailutetaan merituulivoima-alueita, joista tiedetään hyvin vähän, on myös täysin mahdollista, että todetaan teknisten- ja ympäristöselvityksien jälkeen, että alue ei sovellukaan merituulivoiman rakentamiseen. Tätä riskiä voidaan pienentää valitsemalla kilpailutukseen ensimmäisenä alueita, joita on jo selvitetty hankekehittäjien toimesta. Koemme, että Suomen kokonaisedun kannalta on parasta kilpailuttaa heti useampi alue, ja siten hajauttaa myös hankekehityksen riskiä ja annetaan markkinoiden valita toteutumiskykyisimmät hankkeet ja niiden aikataulu.

Hallituksen esitys mahdollistaa toimivat kilpailutukset, mutta asetuksen tasolla on vielä mahdollista rikkoa kilpailutukset tekemällä niistä liian vaativia tai tietynlaisia yrityksiä suosivia. Esitämme kuitenkin kolmea pientä parannusehdotusta hallituksen esitykseen, jotka nopeuttaisivat hankekehitystä sekä pienentäisivät toimijan riskiä kilpailutuksiin osallistuttaessa.

Parannusehdotukset:

- §15 Hyödyntämislupalle tulisi määritellä käsittelyaika. Kilpailutuksen voittajan tulee jättää hyödyntämislupahakemus valtioneuvostolle neljän kuukauden kuluessa kilpailutuksen voitosta, ja olisi kohtuullista, että myös lupakäsittelylle asetettaisiin maksimikäsittelyaika, joka voisi olla esimerkiksi neljä kuukautta.
- §19 Edistämismakuuden vapauttaminen tulee mahdollistaa, jos hanke ei toteudu kehittäjästä riippumattomasta syystä. Esimerkiksi hankealueelta voi löytyä luonto- tai kulttuurihistoriallisia arvoja, jotka estävät hankkeen toteutumisen. On myös mahdollista, että merenpohjan tarkempien tutkimusten myötä todetaan, ettei hanke ole toteuttamiskelpoinen.
- §18. Edistämismakuutta ei tulisi kerryttää, kun hanke ei etene kehittäjästä riippumattomasta syystä, esimerkiksi kun hankkeen lupien mahdollisia valituksia käsitellään. Nyt lakitekstissä sanotaan ”Vakuutta tulee kerryttää vuoden välein...” joka ei jätä joustomahdollisuutta.

Kunnioittaen,
Jori Sihvonen
Projektipäällikkö, talousvyöhykkeen merituulivoima
Ilmatar
Jori.sihvonen@ilmatar.com
+358 40 185 4668

Ekonomiutskottet

Ämne: RP 147/2024 rd Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen och till

Tid: Fredag den 8.11.2024 kl. 11:00.

Yttrande: Ilmatar

Ilmatar tackar för möjligheten att uttala sig om lagen om havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen. Ilmatar har utvecklat havsvindkraft i Finlands ekonomiska zon sedan 2022 och har miljökonsekvensbedömningar på gång i två projektområden. Vågskär projektområde ligger strax över 60 kilometer väster om Nystad och cirka 30 kilometer norr om Åland. Bothnia-projekten ligger mellan Euraåminne och Närpes, cirka 70 km från kusten. Sammantaget handlar det om en energiproduktion i storleksordningen 6 GW. Inom projektområdena har hittills utförts bland annat bottenundersökningar, provtagningar och miljökartläggningar. Ilmatar inledde utveckling av projekten inom ramen för den nuvarande lagen om ekonomiska zonen, och har efter diskussioner med olika myndigheter justerat områdesavgränsningarna och beslutat att gå vidare med utveckling av havsbaserad vindkraft på områdena.

I maj avslog statsrådet alla ansökningar om exklusivitet, även på områden där det endast fanns en intresserad aktör. Nu hoppas vi att lagstiftningen om havsvindkraft på ekonomiska zonen snabbt blir klar, och att flera områden konkurrensutsätts vid den första upphandlingsomgången i december nästa år. I denna situation **stöder vi regeringens förslag till lag om havsvindkraft**, eftersom det är den snabbaste vägen till att förverkliga havsbaserad vindkraft i ekonomiska zonen.

Den övergripande bilden av den kommande lagstiftningen kring havsbaserad vindkraft är ännu inte klar, eftersom många nyckelfaktorer som avgör om havsvindkraft i den ekonomiska zonen är utvecklingsbar och lönsam regleras i den kommande förordningen och i den förnyade lagstiftningen. Till exempel kommer säkerheter för främjande av projekten och den exakta modellen för konkurrensutsättning att fastställas i förordningen och skatter samt andra avgifter fastställs på annat håll. Allt detta bör vara klart

vid den första konkurrensutsättningen, så att aktören kan beräkna hur mycket utnyttjandeavgift som ska erbjudas.

Med lagen kommer flaskhalsen för utvecklingen av havsvindkraft att vara konkurrensutsättningen. **Genom att schemalägga konkurrensutsättning kan man inte reglera färdigställandet av vindparkerna**, eftersom eventuella överklaganden av olika tillstånd och deras handläggningstider inte kan kontrolleras av projektutvecklaren. Naturligtvis påverkar även den allmänna ekonomiska situationen och energimarknadens situation den slutliga tidpunkten för investeringen. När man konkurrensutsätter havsvindkraftsområden som man vet väldigt lite om, är det också fullt möjligt att man efter tekniska och miljömässiga utredningar konstaterar att området inte är lämpligt för byggande av havsvindkraft. Denna risk kan minskas genom att i första hand konkurrensutsätta de områden som redan har undersökts av projektutvecklare. Vi anser att det är bäst för Finland att omedelbart konkurrensutsätta flera områden och därmed också sprida projektutvecklingsrisken och låta marknaden välja de mest genomförbara projekten och sätta tidtabellen.

Regeringens förslag möjliggör fungerande konkurrensutsättning, men på förordningsnivå är det fortfarande möjligt att skada konkurrensutsättningen genom att göra projekten alltför krävande eller särskilt fördelaktiga för vissa typer av företag. Vi föreslår dock tre mindre förbättringar till regeringens lagförslag som skulle påskynda projektutvecklingen och minska aktörens risk vid deltagande i konkurrensutsättning.

Förbättringsförslag:

- §15 En begränsad handläggningstid bör fastställas för utnyttjandetillstånd. Vinnaren av konkurrensutsättning ska lämna in en ansökan om utnyttjandetillstånd till statsrådet inom fyra månader efter att ha vunnit konkurrensutsättning, och det vore rimligt att även en maximal handläggningstid fastställs för tillståndsbehandlingen, på till exempel fyra månader.
- §19 Frigörande av säkerhet för främjande bör möjliggöras om projektet inte genomförs av skäl som är oberoende av utvecklaren. Till exempel kan det finnas natur- eller kulturhistoriska värden i projektområdet som förhindrar genomförandet av projektet. Det

är också möjligt att man efter noggrannare undersökningar av havsbotten konstaterar att projektet inte är genomförbart.

- §18 säkerhet för främjande av projektet bör inte ackumuleras när projektet inte fortskrider av skäl som är oberoende av utvecklaren, till exempel när eventuella överklaganden av projektets tillstånd behandlas. Nu står det i lagtexten att "Säkerheten ska utökas med ett års mellanrum..." vilket inte lämnar något utrymme för flexibilitet

Med respekt,

Jori Sihvonen

Project Manager, EEZ

Ilmatar

Jori.sihvonen@ilmatar.com

+358 40 185 4668

